Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Факультет театрального мистецтва

Кафедра **Мистецтва театру ляльок**
(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи
Інга Чхатараншвілі-Петраш
« 08 » 09 2025 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ МИСТЕЦТВА ТЕАТРУ ЛЯЛЬОК
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти — Другий (магістерський)
спеціальність — В 6 Перформативні мистецтва
(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація — В 6. 01 Сценічне мистецтво
(шифр і назва спеціальності)
освітня програма — Мистецтво театру ляльок

Київ – 2025

Розробники: Неупокоєв Руслан - професор, заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри мистецтва театру ляльок

Викладачі: Неупокоєв Руслан - професор, заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри мистецтва театру ляльок

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні

Кафедри мистецтва театру ляльок, факультету театрального факультету
(назва кафедри, факультету / інституту)

Протокол від 05.09.2025 № 12

Завідувач кафедри _____ Тетяна Сільченко
(підпис)

РПНД погоджено з гарантом освітньої-творчої програми

Доцент,
народний артист України _____ Леонід Попов
(підпис)

05.09.2025 № 12

Пролонговано:
на 20__/20___н.р..
Завідувач кафедри _____(_____). протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)
на 20__/20___н.р..
Завідувач кафедри _____(_____). протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)
на 20__/20___н.р..
Завідувач кафедри _____(_____). протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)
на 20__/20___н.р..
Завідувач кафедри _____(_____). протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання	
	денна	
Характеристика навчальної дисципліни	***Обов'язкова***	
Курс	**1**	
Семестр	**1**	**2**
Кількість кредитів	4	2
Загальний обсяг годин	120	60
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Семінарські	
	10	6
	Практичні	
	18	14
	Самостійна робота	
	92	40
Вид підсумкового контролю	-	*екзамен*

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - підготувати висококваліфікованого фахівця мистецтва театру ляльок, здатного до ефективної передачі професійних знань у навчальному процесі, здатного викликати зацікавленість до навчання через креативний підхід та застосування методів розвитку проактивності.

Робоча програма «Педагогічна творчість мистецтва театру ляльок» є комплексом творчих методів педагогіки для виховання творчої особистості.

Завдання:

1. Обґрунтовувати педагогічні рішення психологічними і філософськими концепціями творчості та принципами мистецької педагогіки;
2. Проєктувати і проводити на матеріалі театру ляльок творчі вправи, що активують творчий стан здобувачів;
3. Застосовувати методи постановки цілей і планування для формування мотивації здобувачів;
4. Критично оцінювати ірраціональні моделі творчого процесу і визначати етичні межі їх використання в навчанні;
5. Аналізувати оригінальність мистецьких рішень і організовувати творчий експеримент як метод навчання;
6. Добирати методи творчого розвитку з урахуванням індивідуальних особливостей особистості здобувача;
7. Організовувати колективну творчість навчальної групи: довіру, ансамбль, ітеративну роботу над етюдом;
8. Інтегрувати засоби сценічної виразності і виконавські прийоми театру ляльок у педагогічну дію – показ прийому, вправу, творче завдання.

Передумови для вивчення. Здобувач повинен володіти базовими професійними компетентностями у сфері акторського мистецтва театру ляльок, режисури та сценографії театру ляльок, знати основні закономірності творчого процесу, принципи роботи із засобами сценічної виразності та бути готовим до педагогічної, методичної й науково-творчої діяльності.

Очікувані результати навчання (ПРН) за дисципліною:

ПР02. Мати теоретичні та практичні знання у сфері мистецтва театру ляльок, розуміти та використовувати його специфічні особливості.

ПР05. Виявляти здатність до генерування нових ідей.

ПР08. Володіти виконавськими вміннями й навичками професії, елементами внутрішньої і зовнішньої техніки виконавця (актора, режисера, сценографа) в театрі ляльок.

ПР13. Вміти оцінювати досягнення розвитку сучасної драматургії театру ляльок в історичному контексті, здійснювати аргументований аналіз творів мистецтва театру ляльок.

ПР17. Знати філософські аспекти пізнання закономірностей наукової і художньої творчості; основні тенденції розвитку історії мистецтва; принципи реалізації освітніх програм у вищій школі, види педагогічної діяльності і методичної роботи у вищій школі, методики навчання, які тут використовуються.

ПР19. Вміти передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід різноманітними шляхами та засобами. Самостійно розробляти педагогічні методики викладання фахових дисциплін (відповідно спеціалізації) (практичну і теоретичну їх складові).

ПР20. Знати основні поняття та теорії, що стосуються природи та розвитку особистості, її психічних процесів та особливостей, а також впливу середовища на формування особистості.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення:

Ляльки різних систем з фонду кафедри (рукавичкові, тростинні, планшетні, маріонетки), предмети і матеріали для вправ (папір, тканина, побутові предмети), ширма, джерело світла й екран для тіньових вправ, проєктор для перегляду записів вистав і майстер-класів, засіб відеозапису (лише за згодою учасників).

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		лекції	семінари	практичні	сам. робота
1	2	3	4	5	8
1 курс / 1 семестр:					
Тема 1. Творчість як біологічно-необхідна особливість людства.	28			4	24
Тема 2. Творчій стан та його досягнення.	34		6	4	24
Тема 3. Постановка цілей і мотивація.	26			4	22
Тема 4. Оригінальність та самобутність у мистецтві.	32		4	6	22
Разом	**120**		**10**	**18**	**92**
1 курс / 2 семестр:					
Тема 5. Ірраціональні моделі творчості.	12			2	10
Тема 6. Розвиток творчої особистості.	16		2	4	10
Тема 7. Творчий підхід у мистецькій педагогіці.	14			4	10
Тема 8. Організація процесу колективної творчості.	18		4	4	10
Разом	**60**		**6**	**14**	**40**
УСЬОГО	**180**		**16**	**32**	**132**

4. Програма навчальної дисципліни

1 семестр

Тема 1. Творчість як біологічно-необхідна особливість людства.

Тема 1.1. Поняття творчості.

Стислий зміст: творчість – це діяльність, спрямована на створення якісно нових цінностей. Вона має два аспекти: психологічний, що досліджує процес і механізми творчості, та філософський, що вивчає її сутність. В історії філософії поняття творчості змінювалося: від божественного дару (Платон, християнство) до прояву людської уяви (Ренесанс, Просвітництво). Емпіристи вважали творчість комбінацією існуючих елементів, а романтики – вищою формою життєдіяльності. Бергсон і екзистенціалісти вбачали в ній сутність життя, тоді як прагматизм і позитивізм трактували її як інструмент вирішення завдань. Творчість розвиває емпатію, допомагає виходити за межі ситуацій, формуючи багатомірне розуміння реальності та статус творчої особистості.

Тема 1.2. Навчання творчому процесу та мистецька педагогіка.

Стислий зміст: мистецька педагогіка досліджує освіту, навчання й виховання особистості засобами мистецтва. Її об'єктом є процес мистецької освіти, а предметом – форми, методи й засоби навчання, які забезпечують професійну підготовку митця. Навчання мистецькому процесу полягає у

формуванні навичок творчого мислення, художнього сприйняття та професійної діяльності в мистецькій сфері. Теоретична основа мистецької педагогіки враховує специфіку сценічного мистецтва. Педагогічне мистецтво передбачає майстерне володіння знаннями й навичками, поєднане з творчим мисленням, морально-естетичним ставленням та інтуїцією.

Тема 1.3. Категорії форми та змісту.

Стислий зміст: форма і зміст – взаємозалежні категорії, які в філософії виражають єдність суттєвих сторін явищ. Зміст – це сукупність елементів і процесів, що утворюють явище, а форма – спосіб його існування й організації. Вони не існують окремо: форма визначається змістом, але також впливає на нього, стабілізуючи або гальмуючи його розвиток, що призводить до зміни форми. У мистецтві зміст – це дійсність, осмислена митцем, а форма – структура твору (сюжет, композиція**,** художні засоби). Єдність форми і змісту є основою художності, а їх діалектика відображає розвиток мистецтва, протиставляючись формалізму та натуралізму.

Основні поняття/ключові слова: творчість, біологічна необхідність, людство, процес творчості, психологічний аспект, філософський аспект, уява, життєдіяльність, інструмент вирішення завдань.

Рекомендована література:

1. Бергсон А. Творча еволюція. Видавництво Жупанського. 2010, 318 с.
2. Гротовский Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: «Літопис», 1999 р. 186 с.
3. Ніцше Ф. Народження трагедії. Невчасні міркування IIV. Астролябія, 2022. 624 с.
4. Франкл В . Людина в пошуках сенсу. Дух і літера. 2015. 144 с.
5. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. Астролябія. 2016.
6. Deleuze G. Logic of Sense. London: The Athlone Press,1990. 405 p.
7. Lacan J. Écrits. Paris: Éditions du Seuil, 1966, 616 p.
8. Rogers C. R. On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy. Houghton Mifflin. 1961

Тема 2. Творчій стан та його досягнення.

Тема 2.1. Категорія цікавого та метод картографування.

Стислий зміст: у мистецькій педагогіці категорія цікавого є основою для створення ефективного та захопливого навчального процесу. Цікаве формується через поєднання елементів новизни, естетичної привабливості та інтерактивності, що мотивує студентів до активного залучення. Метод картографування, базований на логіці сенсу Ж. Дельоза, дозволяє викладачу структурувати навчальний матеріал у вигляді багатошарових взаємозв'язків. Це дає можливість розвивати критичне мислення, творчий підхід і здатність до синтезу знань. Цікавий навчальний процес будується як динамічна взаємодія, де студенти стають не лише споживачами знань, а й їхніми активними співтворцями.

Тема 2.2. Методика проактивності.

Стислий зміст: проактивність виявляється як здатність людини свідомо вибирати свою реакцію на події, незалежно від зовнішніх обставин. Це поняття, яке виникло у гуманістичній психології та було розвинене Віктором Франклом, відображає ідею відповідальності за своє життя. На противагу проактивності,

реактивність передбачає визначеність реакцій зовнішніми чинниками. Впроваджена в менеджменті та психології, проактивність стала ключовою якістю успішної особистості, про що пише Стівен Кові у своїй книзі "7 звичок надзвичайно ефективних людей". Проактивний підхід стимулює не просто реагувати на обставини, а активно впливати на них, формуючи власний шлях до успіху.

Тема 2.3. Активація творчого стану.

Стислий зміст: творче натхнення є станом інтенсивного піднесення, коли розумова та емоційна сфери людини гармонійно поєднуються, спрямовуючись на вирішення творчого завдання. У такому стані людина часто відчуває, що перебуває в «потоці», коли дії автоматично виконуються без повного усвідомлення часу та процесів. Важливим аспектом творчого натхнення є виникнення інсайтів – моментів раптового осяяння, які можуть кардинально змінити підхід до роботи. Активація цього стану вимагає створення певного середовища, яке стимулює креативність: спокій, відсутність зовнішніх стресів, а також використання технік, що допомагають зосередитися на ідеї.

Основні поняття/ключові слова: творчий стан проактивність, картографування, сенс, інсайти, потік, креативність, психологічні методи.

Рекомендована література:

1. Гротовский Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: «Літопис», 1999 р. 186 с.
2. Стівен Кові. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. Клуб Сімейного Дозвілля, 2012. 384 с.
3. Франкл В . Людина в пошуках сенсу. Дух і літера. 2015. 144 с.
4. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. Астролябія. 2016.
5. Юнг К. Г. Aion: Нариси щодо символіки самості. Астролябія. 2018.
6. Deleuze G. Logic of Sense. London: The Athlone Press,1990. 405 p.
7. Maslow A. H. Motivation and Personality. 3rd ed. New York: Harper & Row, 1987, 336 p.

Семінар 1 (теми 1–2). Творчість і творчий стан у педагогіці театру ляльок

Питання для обговорення:

1. Еволюція поняття творчості в історії філософії – від божественного дару до інструмента вирішення завдань: яке розуміння творчості закладене в навчальних завданнях для здобувачів театру ляльок і як воно визначає роль педагога (тема 1.1).

2. Мистецька педагогіка: об’єкт, предмет і специфіка навчання творчому процесу в сценічному мистецтві; що, крім фахових знань і навичок, становить педагогічне мистецтво – творче мислення, морально-естетичне ставлення, інтуїція (тема 1.2).

3. Форма і зміст у творі театру ляльок: як система ляльки, матеріал і спосіб ведення залежать від змісту і водночас змінюють його; формалізм і натуралізм як порушення єдності форми і змісту в навчальній роботі здобувача (тема 1.3).

4. Категорія цікавого в навчанні (новизна, естетична привабливість, інтерактивність) і метод картографування на засадах філософії Ж. Дельоза: як карта зв’язків теми заняття робить здобувача співтворцем знання (тема 2.1).

5. Проактивність і реактивність (В. Франкл, С. Кові): як педагог формує у здобувача свідомий вибір реакції на невдалий показ, критику, обмежені умови роботи (тема 2.2).

6. Творчий стан – натхнення, «потік», інсайт: які умови заняття сприяють його активації, а які його блокують (тема 2.3).

Дискусійне питання: чи може педагог викликати творчий стан здобувача, чи лише усунути перешкоди до нього?

Тема 3. Постановка цілей і мотивація.

Тема 3.1. Талант як здатність до праці. Мотивація.

Стислий зміст: талант розглядається не тільки як природна здібність, але й як результат наполегливої праці. Мотивація є рушійною силою цього процесу: без глибокого внутрішнього бажання та вмотивованості, навіть найвищий потенціал не розкриється повністю. Талановита людина – це не просто обдарована, а й надзвичайно вмотивована особистість, здатна долати труднощі та працювати над собою. Мотивація може бути зовнішньою, але значущу роль відіграють і внутрішні фактори: прагнення досягти вершин, самовдосконалення, розвиток особистих переконань і цілей. Талант не існує без мотивації, оскільки вона визначає напрямок та інтенсивність зусиль, необхідних для досягнення успіху.

Тема 3.2. Метод таргетування.

Стислий зміст: метод таргетування в мистецькій педагогіці полягає в постановці чітких, досяжних цілей, виконання яких залежить лише від зусиль і рішень учасників процесу. Це означає, що педагог та студенти мають визначати цілі таким чином, щоб вони могли впливати на кожен етап їх реалізації. Таргетування сприяє розвитку особистої відповідальності та самодисципліни, дозволяючи зосередитися на результатах, які є реально досяжними завдяки конкретним діям. У контексті мистецької педагогіки це підхід, що дозволяє розвивати творчі здібності, покращувати технічні навички та стимулювати індивідуальний підхід до процесу навчання, орієнтуючись на досягнення конкретних мистецьких результатів.

Тема 3.3. Планування роботи як інструмент постановки завдань у мистецькій педагогіці.

Стислий зміст: планування як інструмент систематизації навчального процесу та забезпечення досягнення творчих результатів. Процес визначення чітких цілей, побудови структури заняття або проекту, розподілу часу та ресурсів для досягнення цих цілей. Планування включає прогнозування можливих труднощів, вибір методів і прийомів для їх подолання, а також адаптацію завдань до рівня та потреб учнів. Правильно спланований процес дозволяє не лише ефективно розвивати технічні навички, але й стимулювати креативність учнів, допомагаючи їм реалізувати свій потенціал через практичну діяльність. У контексті мистецької педагогіки планування забезпечує інтеграцію теорії й практики, формує цілісне сприйняття навчального процесу.

Основні поняття/ключові слова: мотивація, талант, праця, цілі, таргетування, планування, самовдосконалення, творчість, педагогіка, відповідальність, самодисципліна, методи, технічні навички.

Рекомендована література:

1. Бергсон А. Творча еволюція. Видавництво Жупанського. 2010, 318 с.
2. Гротовский Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: «Літопис», 1999 р. 186 с.
3. Стівен Кові. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. Клуб Сімейного Дозвілля, 2012. 384 с.
4. Франкл В . Людина в пошуках сенсу. Дух і літера. 2015. 144 с.
5. Фройд З. Вступ до психоаналізу. Наш формат. 2020. 320 с.
6. Фройд З. Тлумачення снів. Мультимедійне видавництво Стрельбицького. 2020. 432 с.
7. Bedtger F. Yesterday’s Loser, Today’s Entrepreneur. New York: Harper Business, 2003. 320 pages

Тема 4. Оригінальність та самобутність у мистецтві.

Тема 4.1. Поняття оригінальності. Копії та симулякри.

Стислий зміст: оригінальність мистецьких продуктів у навчанні передбачає створення нових, інноваційних робіт, що відображають індивідуальний творчий підхід. Копії у цьому контексті – повторення існуючих ідей, що не розвивають творче мислення студентів. Симулякри, як псевдореальності, виникають, коли студенти застосовують методи без розуміння їхньої суті. Навчання має бути орієнтоване на розвиток оригінальності, стимулюючи магістрантів до створення унікальних мистецьких продуктів, що відповідають сучасним вимогам театру ляльок.

Тема 4.2. Творчій експеримент як метод створення оригінального мистецького продукту.

Стислий зміст: творчий як ключовий метод створення оригінальних мистецьких продуктів. Він полягає в пошуку нових форм, технік і підходів, що стимулюють креативність і дозволяють розширити межі традиційного мистецтва. Вміння ставити під сумнів існуючі канони, досліджувати невідомі технології, поєднувати різні мистецькі дисципліни. Експеримент є також шляхом до помилок і ризиків у процесі творчості. Використання методів з інших галузей може значно збагачувати процес і дозволяти знаходити нові можливості для театрального вираження.

Тема 4.3. Оригінальність авторського стилю.

Стислий зміст: оригінальність авторського як характеристика творця, індивідуальний підхід до створення мистецьких продуктів. У театрі ляльок процес формування власного стилю включає експерименти з техніками, матеріалами, та засобами виразності, поєднання традиційних методи з інноваційними підходами, створення неповторної художньої мови. Робота з метафорами та символами. Творчий процес включає вдосконалення власної техніки, вивчення робіт інших митців для формування особистісного підходу. Успіх цього процесу залежить від сміливості митця, готовності до ризику, вміння поєднувати інтуїцію і аналіз.

Основні поняття/ключові слова: оригінальність, самобутність, копії, симулякри, творчий експеримент, авторський стиль, інновації, традиція, метафора, символ, інтуїція

Рекомендована література:

1. Гротовский Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: «Літопис», 1999 р. 186 с.
2. Стівен Кові. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. Клуб Сімейного Дозвілля, 2012. 384 с.
3. Неупокоєв Р. В. Культурний феномен концепту ризоми. Культурологічна думка. Київ, 2021. Вип. 20. С. 57-66.
4. Ніцше Ф. Народження трагедії. Невчасні міркування IIV. Астролябія, 2022. 624 с.
5. Франкл В . Людина в пошуках сенсу. Дух і літера. 2015. 144 с.
6. Фройд, З. Вступ до психоаналізу. Наш формат. 2020. 320 с.
7. Фройд З. Тлумачення снів. Мультимедійне видавництво Стрельбицького. 2020. 432 с.
8. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. Астролябія. 2016.
9. Юнг К. Г. Aion: Нариси щодо символіки самості. Астролябія. 2018.

Семінар 2 (теми 3–4). Мотивація й оригінальність у педагогіці театру ляльок
Питання для обговорення:

1. Талант як здатність до праці: співвідношення обдарованості, праці й мотивації; зовнішня і внутрішня мотивація здобувача театру ляльок (тема 3.1).

2. Метод таргетування: ціль, досягнення якої залежить лише від зусиль і рішень учасника, і її відмінність від цілей, що залежать від зовнішніх обставин (оцінка, отримана роль, участь у фестивалі) (тема 3.2).

3. Планування як інструмент постановки завдань: структура заняття і проєкту, розподіл часу й ресурсів, прогнозування труднощів, адаптація завдань до рівня здобувачів (тема 3.3).

4. Оригінальність мистецького продукту, копія і симулякр: як їх розрізнити в навчальній роботі здобувача театру ляльок і як педагог запобігає застосуванню методу без розуміння його суті (тема 4.1).

5. Творчий експеримент як метод навчання: пошук нових форм і технік, поєднання мистецьких дисциплін, право на помилку і ризик (тема 4.2).

6. Авторський стиль у театрі ляльок (техніки, матеріали, засоби виразності, метафора, символ): як педагог підтримує становлення стилю здобувача, не нав’язуючи власного (тема 4.3).

Дискусійне питання: чи сумісні чітке планування заняття і творчий експеримент з непередбачуваним результатом?

2 семестр

Тема 5. Ірраціональні моделі творчості.

Тема 5.1. Роль несвідомого у творчому процесі.

Стислий зміст: вплив психічних механізмів, що залишаються поза свідомим контролем, на творчу діяльність. Погляди Бергсона: творчість є результатом інтуїтивного пізнання, що виходить за межі раціонального, виявляючи неусвідомлені зв’язки між об'єктами і почуттями. Теорії Фройда і Лакана: роль бажань та конфліктів у психології митця, які можуть трансформуватися у форми на сцені, стаючи універсальними у значенні. Юнг підкреслює значення колективного несвідомого, де архетипи стають потужними інструментами для створення образів, що можуть відгукуватися у глядачів.

Тема 5.2. Некласична філософія та несвідоме.

Стислий зміст: вплив некласичних філософських концепцій на розуміння несвідомих процесів у творчості. Бергсон: концепція «життєвого потоку», творча діяльність як результат інтуїтивного, несвідомого пізнання, що виходить за межі раціональності. Ніцше: ідею діонісійства, підкреслює силу несвідомих, інстинктивних імпульсів, які здатні породжувати безмежну творчу енергію, що втілюється через безпосередній, експресивний акт. Шопенгауер: вчення про «волю до життя», несвідомі сили є основою не лише творчості, а й всього існування, перетворюючи мистецтво на втілення цих прихованих енергій. Нескінчена, часто парадоксальна природа творчого процесу у театрі ляльок може бути осмислена через філософську лінзу, де несвідоме і свідоме знаходяться у постійній взаємодії та напрузі.

Тема 5.3. Діонісійські естетичні напрямки.

Стислий зміст**:** Діонісійська естетика, згідно з Ніцше, проявляється в різних мистецьких етапах, включаючи середньовіччя, бароко та романтизм. У середньовіччі це відображалося в релігійних містеріях і містичних практиках, де людина шукала злиття з божественним через екстатичні переживання. Бароко, з його контрастами і драматизмом, виражало діонісійські моменти через емоційну напругу в живописі та музиці (наприклад, у Карраваджі). Романтизм, в свою чергу, звертається до інтуїтивного і безмежного через поезію Байрона і живопис Тьєррі, зображуючи екстаз, пристрасті та руйнування звичних норм. Усі ці етапи мистецтва відображають глибокі несвідомі емоції і прагнення до трансцендентного.

Основні поняття/ключові слова: несвідоме, інтуїція, бажання, конфлікти, архетипи, діонісійство, життєвий потік, воля до життя, творчі енергії, екстаз, містерії, контрасти, експресивність.

Рекомендована література:

1. Бергсон А. Творча еволюція. Видавництво Жупанського. 2010, 318 с.
2. Ніцше Ф. Народження трагедії. Невчасні міркування IIV. Астролябія, 2022. 624 с.
3. Фройд З. Вступ до психоаналізу. Наш формат. 2020. 320 с.
4. Фройд З. Тлумачення снів. Мультимедійне видавництво Стрельбицького. 2020. 432 с.
5. Фройд З. Тотем і табу. Наш формат. 2017. 176 с.
6. Шопенгауер А. Світ як воля і уявлення / А. Шопенгауер; пер. з нім. О. Логінова. Київ : Видавництво Жупанського, 2017. 576 с.
7. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. Астролябія. 2016.
8. Юнг К. Г. Aion: Нариси щодо символіки самості. Астролябія. 2018.
9. Lacan J. Écrits. Paris: Éditions du Seuil, 1966, 616 p.

Тема 6. Розвиток творчої особистості.

Тема 6.1. Поняття особистості.

Стислий зміст: теорія особистості як системи взаємозв'язку інтелектуальних моделей розглядає особистість як складну інтеграцію різних когнітивних, емоційних і соціальних складових. Вона базується на уявленні, що особистість формується через взаємодію інтелектуальних структур, таких як переконання, світогляд та соціальні ролі. Одним із основних авторів цієї теорії є Карл Роджерс, який розглядав особистість як динамічну систему, що

розвивається під впливом досвіду та самосвідомості. У творчому аспекті особистість є джерелом оригінальних ідей, де взаємодія інтелектуальних моделей формує унікальний підхід до творчого процесу, що включає емоційну та інтелектуальну складову.

Тема 6.2. Методи творчого розвитку.

Стислий зміст: методи творчого розвитку включають різні підходи, що стимулюють нестандартне мислення. Маєвтика, заснована на Сократовому методі запитань, допомагає людині самостійно знаходити відповіді. Техніка "вільних асоціацій" активує несвідомі зв'язки та креативні ідеї. Макіавеллійський підхід фокусується на стратегії маніпулювання соціальними ситуаціями для досягнення цілей. Парадоксальна інтенція, запропонована Франклом, сприяє подоланню страхів через свідоме викликання небажаного ефекту. Метод "штурму ідей" дозволяє генерувати безліч ідей без оцінки, що стимулює творчість. Ці методи розвивають гнучкість мислення і відкритість до нових можливостей.

Тема 6.3. Принципи тренінгової роботи.

Стислий зміст: принципи тренінгової роботи для розвитку творчого потенціалу студентів виконавського мистецтва включають індивідуалізацію навчання, що адаптується до потреб кожного студента. Інтерактивність через рольові ігри та творчі завдання активізує участь і розвиток. Рефлексія та самооцінка допомагають усвідомлювати власний прогрес. Підтримка та мотивація створюють позитивне середовище для самовдосконалення. Гнучкість тренера дозволяє адаптувати методи до групи та індивідуальних потреб. Інтеграція теорії з практикою забезпечує глибоке розуміння матеріалу. Розвиток критичного мислення та колективної взаємодії сприяє творчому процесу. Постійний зворотний зв'язок і оцінка дозволяють студентам коригувати свої дії та покращувати результат. Ці принципи забезпечують всебічний розвиток студентів та підготовку їх до професійної діяльності.

Основні поняття/ключові слова: творчість, особистість, інтелектуальні моделі, емоційні складові, соціальні ролі, розвиток, методи творчого розвитку, параметри індивідуального навчання, рольові ігри, рефлексія, критичне мислення.

Рекомендована література:

1. Макіавеллі Н. Державець. К : Основи. 1998. 511 с.
2. Неупокоєв Р. В. Культурний феномен концепту ризоми. Культурологічна думка. Київ, 2021. Вип. 20. С. 57-66.
3. Платон. Діалоги. Переклад з давньогрецької мови: Юрій Шерех. К : Основи. 1993. 480 с.
4. Франкл В . Людина в пошуках сенсу. Дух і літера. 2015. 144 с.
5. Шопенгауер А. Світ як воля і уявлення / А. Шопенгауер; пер. з нім. О. Логінова. Київ : Видавництво Жупанського, 2017. 576 с.
6. Rogers C. R. On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy. Houghton Mifflin. 1961

Семінар 3 (теми 5–6). Несвідоме й особистість у педагогіці творчості театру ляльок

Питання для обговорення:

1. Роль несвідомого у творчому процесі: інтуїтивне пізнання (А. Бергсон), бажання і конфлікти (З. Фройд, Ж. Лакан), колективне несвідоме й архетипи (К. Г. Юнг); як архетипні образи працюють у театрі ляльок (тема 5.1).

2. Некласична філософія про несвідоме: «життєвий потік» (А. Бергсон), діонісійське начало (Ф. Ніцше), «воля до життя» (А. Шопенгауер); що кожна з концепцій пояснює в природі творчого імпульсу виконавця і в роботі актора з лялькою (тема 5.2).

3. Діонісійські естетичні напрямки – середньовічна містерія, бароко, романтизм: ознаки діонісійського в мистецтві і в театрі ляльок; як педагог переводить імпровізаційний, неконтрольований матеріал у сценічну форму (тема 5.3).

4. Особистість як динамічна система, що розвивається під впливом досвіду і самосвідомості (К. Роджерс): що з цього випливає для індивідуального підходу до здобувача (тема 6.1).

5. Методи творчого розвитку – маєвтика, вільні асоціації, «штурм ідей», парадоксальна інтенція (В. Франкл), макіавеллійський підхід: можливості й етичні межі їх використання на заняттях з театру ляльок (тема 6.2).

6. Принципи тренінгової роботи – індивідуалізація, інтерактивність, рефлексія і самооцінка, підтримка, гнучкість тренера, зворотний зв’язок: як вони реалізуються в тренінгу актора театру ляльок (тема 6.3).

Дискусійне питання: інтуїція чи метод: на що має спиратися педагог, навчаючи творчості?

Тема 7. Творчий підхід у мистецькій педагогіці.

Тема 7.1. Принципи мистецької педагогіки.

Стислий зміст: принципи мистецької педагогіки в контексті театру ляльок спрямовані на формування творчої та професійної особистості. Основними є принципи інтеграції різних видів мистецтва для створення цілісного продукту, творчої активності, що стимулює самостійне мислення та нестандартне вирішення завдань, індивідуалізації, яка враховує особливості кожного студента, та емоційної залученості, що формує чуттєвий відгук на мистецький процес. Також важливим є принцип колективної творчості, розвитку умінь працювати в команді, принцип постійного самовдосконалення, що підкреслює важливість розвитку професійних навичок, та принцип практичної спрямованості, який орієнтує студентів на реальні умови театральної практики.

Тема 7.2. Творчій підхід як інструмент створення мотивації.

Стислий зміст: творчий підхід у навчанні спрямований не лише на передачу знань, а й на стимулювання студентів до самовираження та розв'язання нестандартних завдань. У театрі ляльок це означає надання студентам можливості експериментувати з формами та техніками, створювати оригінальні рішення для вистав. Такий підхід дає свободу для прояву креативності, мотивуючи студентів брати відповідальність за результат. Творчий процес створює мотивацію через внутрішнє залучення до роботи, що спонукає до більшої відданості. Подолання труднощів і досягнення успіху підвищує

впевненість, що є потужним стимулом для нових досягнень. Творчий підхід розвиває ініціативу та самостійність, підтримуючи бажання студентів вдосконалюватися.

Тема 7.3. Педагогіка творчості та педагогічна творчість.

Стислий зміст: педагогіка творчості та педагогічна творчість є двома взаємопов'язаними, але різними концептами. Педагогіка творчості — це система методів і підходів, яка сприяє розвитку творчих здібностей студентів, стимулює їхню ініціативу, самовираження та креативне мислення. Вона включає створення умов для вільного самовираження та формування позитивного ставлення до процесу творчості. Педагогічна творчість, в свою чергу, стосується індивідуальних здатностей педагога застосовувати нестандартні, оригінальні методи в навчальному процесі, адаптуючи їх до конкретних умов та потреб студентів. Це здатність педагога до інновацій, пошуку нових форм та підходів у викладанні, що дозволяє йому ефективно взаємодіяти зі студентами і заохочувати їх до творчої діяльності. Обидва аспекти взаємно доповнюють один одного, однак педагогіка творчості фокусується на створенні умов для розвитку, а педагогічна творчість – на застосуванні цих умов на практиці.

Основні поняття/ключові слова: творчий підхід, мистецька педагогіка, інтеграція мистецтв, творча активність, індивідуалізація навчання, емоційна залученість, колективна творчість, самовдосконалення, практична спрямованість, самовираження, педагогіка творчості, педагогічна творчість.

Рекомендована література:

1. Гротовский Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: «Літопис», 1999 р. 186 с.
2. Стівен Кові. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. Клуб Сімейного Дозвілля, 2012. 384 с.
3. Макіавеллі Н. Державець. К : Основи. 1998. 511 с.
4. Неупокоєв Р. В. Культурний феномен концепту ризоми. Культурологічна думка. Київ, 2021. Вип. 20. С. 57-66.
5. Ніцше Ф. Народження трагедії. Невчасні міркування IIV. Астролябія, 2022. 624 с.
6. Платон. Апологія Сократа. К : Основи. 1993. 160 с
7. Франкл В . Людина в пошуках сенсу. Дух і літера. 2015. 144 с.
8. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. Астролябія. 2016.
9. Юнг К. Г. Aion: Нариси щодо символіки самості. Астролябія. 2018.
10. Rogers C. R. On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy. Houghton Mifflin. 1961

Тема 8. Педагогіка творчості у колективній роботі.

Тема 8.1. Принципи колективної творчості.

Стислий зміст: принципи колективної творчості включають технічні аспекти та психологічні складові, що забезпечують ефективну взаємодію учасників. Формування ансамблю починається з розвитку довіри між членами колективу, адже без цього неможлива гармонійна співпраця. Важливим є створення підтримуючої атмосфери, в якій кожен учасник відчуває свою цінність і здатність вносити внесок у спільну роботу. Побудова психологічного простору, в якому всі елементи взаємодіють і підтримують один одного. Спілкування як емоційна та когнітивна взаємодія, що збагачує колективний

творчий процес. Індивідуальна відповідальність кожного члена колективу за результат, підтримка та дисципліна, позитивна робоча атмосфера.

Тема 8.2. Тімбілдінг.

Стислий зміст: тімбілдінг – це процес формування та розвитку команди, спрямований на покращення співпраці, комунікації та творчості для досягнення спільної мети. Основні етапи включають знайомство, встановлення довіри, визначення спільних цілей, розподіл ролей та оцінку результатів. Принципи тімбілдінгу включають взаємоповагу, відкритість до нових ідей та підтримку індивідуальності учасників. У творчому колективі важливо створити атмосферу, де кожен може вільно виражати ідеї та брати активну участь у процесі. Творчий підхід в тімбілдінгу дозволяє використовувати різноманітні методи для покращення взаємодії та стимулює інноваційне мислення, що сприяє колективній мотивації та продуктивності.

Тема 8.3. Ітеративний метод у творчому процесі.

Стислий зміст: ітеративний метод у творчому процесі передбачає поступове вдосконалення результату через багаторазові цикли повторення та коригування. Цей підхід дозволяє команді або індивідууму безперервно працювати над творчим продуктом, вносячи зміни, експериментуючи та адаптуючи ідеї на кожному етапі. Важливою складовою є рефлексія після кожного циклу, що дає змогу оцінити досягнення та визначити напрямки для поліпшення. Ітеративний метод допомагає уникати "зациклення" на одній ідеї, відкриваючи можливості для нових рішень і креативних підходів. У контексті творчості це сприяє розвитку гнучкості, здатності адаптуватися до змін і знаходити нестандартні рішення для досягнення найкращого результату.

Основні поняття/ключові слова: колективна творчість, тімбілдінг, ітеративний метод, творчий процес, взаємодія, командна робота, підтримка, рефлексія.

Рекомендована література:

1. Бергсон А. Творча еволюція. Видавництво Жупанського. 2010, 318 с.
2. Гротовский Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: «Літопис», 1999 р. 186 с.
3. Стівен Кові. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. Клуб Сімейного Дозвілля, 2012. 384 с.
4. Макіавеллі Н. Державець. К : Основи. 1998. 511 с.
5. Maslow A. H. Motivation and Personality. 3rd ed. New York: Harper & Row, 1987, 336 p.

Семінар 4 (теми 7–8). Творчий підхід і колектив у педагогіці творчості театру ляльок

Питання для обговорення:

1. Принципи мистецької педагогіки (інтеграція мистецтв, творча активність, індивідуалізація, емоційна залученість, колективна творчість, самовдосконалення, практична спрямованість): які з них найчастіше порушуються в навчанні лялькаря і чому (тема 7.1).

2. Творчий підхід як інструмент мотивації: свобода експерименту з формами і техніками, відповідальність за результат, подолання труднощів як джерело впевненості (тема 7.2).

3. Педагогіка творчості і педагогічна творчість: розмежування понять і їх взаємодоповнення на прикладі заняття з фахової дисципліни театру ляльок (тема 7.3).

4. Принципи колективної творчості – довіра, ансамбль, психологічний простір, спілкування, індивідуальна відповідальність за спільний результат; спільне ведення однієї ляльки кількома акторами як модель ансамблю (тема 8.1).

5. Тімбілдінг у творчому колективі: етапи (знайомство, довіра, спільні цілі, розподіл ролей, оцінка результатів) і принципи (взаємоповага, відкритість до нових ідей, підтримка індивідуальності) (тема 8.2).

6. Ітеративний метод: цикл «спроба – рефлексія – коригування» в роботі над етюдом і виставою театру ляльок; як уникнути «зациклення» на одній ідеї (тема 8.3).

Дискусійне питання: чи розчиняється авторська індивідуальність у колективній творчості?

Завдання для семінарів та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
1 курс / 1 семестр			
Тема 1-2	**Семінар 1.**Творчість і творчий стан у педагогіці театру ляльок Підготувати доповідь (7–10 хв) за одним з питань плану семінару. У доповіді – власна аргументована позиція, щонайменше два джерела зі списку літератури і приклад з практики театру ляльок (вистава, навчальне заняття, вправа, майстер-клас), узятий не з власної практичної роботи. На семінарі – доповідь, відповіді на запитання до неї й аргументований виступ в обговоренні щонайменше одного іншого питання плану або дискусійного питання; питання, за якими доповідей немає, обговорюють усі учасники семінару.	Доповідь з відповідями на запитання й участю в обговоренні	11
Тема 3-4	**Семінар 2.** Мотивація й оригінальність у педагогіці театру ляльок Підготувати доповідь (7–10 хв) за одним з питань плану семінару. У доповіді – власна аргументована позиція, щонайменше два джерела зі списку літератури і приклад з практики театру ляльок (вистава, навчальне заняття, вправа, майстер-клас), узятий не з власної практичної роботи. На семінарі – доповідь, відповіді на запитання до неї й аргументований виступ в обговоренні щонайменше одного іншого питання плану або дискусійного питання; питання, за якими доповідей немає, обговорюють усі учасники семінару.	Доповідь з відповідями на запитання й участю в обговоренні	11
1 курс / 2 семестр			
Тема 5-6	**Семінар 3.** Несвідоме й особистість у педагогіці творчості театру ляльок	Доповідь з відповідями	11

	Підготувати доповідь (7–10 хв) за одним з питань плану семінару. У доповіді – власна аргументована позиція, щонайменше два джерела зі списку літератури і приклад з практики театру ляльок (вистава, навчальне заняття, вправа, майстер-клас), узятий не з власної практичної роботи. На семінарі – доповідь, відповіді на запитання до неї й аргументований виступ в обговоренні щонайменше одного іншого питання плану або дискусійного питання; питання, за якими доповідей немає, обговорюють усі учасники семінару.	на запитання й участю в обговоренні	
Тема 7-8	**Семінар 4.** Творчий підхід і колектив у педагогіці творчості театру ляльок Підготувати доповідь (7–10 хв) за одним з питань плану семінару. У доповіді – власна аргументована позиція, щонайменше два джерела зі списку літератури і приклад з практики театру ляльок (вистава, навчальне заняття, вправа, майстер-клас), узятий не з власної практичної роботи. На семінарі – доповідь, відповіді на запитання до неї й аргументований виступ в обговоренні щонайменше одного іншого питання плану або дискусійного питання; питання, за якими доповідей немає, обговорюють усі учасники семінару.	Доповідь з відповідями на запитання й участю в обговоренні	11

Критерії оцінювання	**Кількість балів**
Доповідь за питанням плану виголошено в межах регламенту (7–10 хв); питання розкрито повністю, поняття тем ужито точно; доповідач висловлює власну позицію й аргументує її, спирається щонайменше на два джерела зі списку літератури і на приклад з практики театру ляльок, узятий не з власної практичної роботи; відповідає на запитання до доповіді й аргументовано виступає в обговоренні щонайменше одного іншого питання плану або дискусійного питання. 5 балів – без зауважень; 4 – з одним-двома огріхами, що не змінюють змісту (неточне посилання на джерело, відхилення від регламенту до 2 хв); три і більше таких огріхи – 3 бали.	11–8
Доповідь за питанням плану виголошено, але є один-два з недоліків: питання розкрито не повністю; власної позиції немає (доповідь переказує джерела) або її висловлено без аргументів; джерел зі списку літератури менше двох; немає прикладу з практики театру ляльок або його взято з власної практичної роботи; відхилення від регламенту понад 2 хв (доповідь коротша за 5 хв або довша за 12 хв); доповідач відповідає не на всі запитання до доповіді або не виступає в обговоренні інших питань плану і дискусійного питання. Кожен з названих недоліків, зокрема з'єднаних «або», рахується окремо; огріхи на цьому і нижчому рівнях оцінки не знижують.	7–4
Доповідь за питанням плану виголошено, але є хоча б одна з вад: поняття тем ужито з фактичними помилками, що спотворюють зміст; на жодне запитання до доповіді доповідач не відповідає; три і більше недоліки, названі для 3 балів. 2 бали – одна вада, 1 – дві і більше.	3–0

1 бал – доповіді немає або її підготовлено не за питанням плану, але здобувач аргументовано виступає в обговоренні щонайменше одного питання плану чи дискусійного питання. 0 балів – доповіді немає або її підготовлено не за питанням плану, і в обговоренні здобувач не виступає; доповідь підготовлено несамостійно.	

5. Методи навчання

Програма складається із практичних занять, із врахуванням вивчення поточної літератури, що містить інформацію стосовно специфіки навчального курсу. Практичні заняття містять як елементи семінарських, так і технологічних занять (тренінги, вправи, набуття практичних навичок), із метою реалізації у творчому мистецькому проекті та асистентській (педагогічній) практиці.

Самостійна робота полягає у виконанні студентом поставлених викладачем завдань та знайомство із рекомендованою літературою

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
1 курс / 1 семестр			
Тема 1.	Проаналізувати сучасні концепції творчості, визначити роль творчого мислення у професійній діяльності педагога театру ляльок.	Презентація	2
Тема 2.	Дослідити механізми досягнення творчого стану, охарактеризувати методи розвитку творчої активності та їх застосування у мистецькій педагогіці.	Презентація	2
Тема 3.	Розробити систему професійних цілей та мотиваційних засобів для організації творчого навчального процесу.	Презентація	2
Тема 4.	Проаналізувати чинники формування творчої індивідуальності митця та педагога, визначити засоби розвитку авторського стилю.	Презентація	2
Тема 5.	Підготувати презентацію сучасних моделей творчого мислення та обґрунтувати можливості їх використання у театральній педагогіці.	Презентація	2
Тема 6.	Розробити рекомендації щодо розвитку творчого потенціалу здобувачів мистецької освіти засобами театру ляльок.	Презентація	2
Тема 7.	Проаналізувати сучасні педагогічні технології та запропонувати методи формування креативного освітнього середовища.	Презентація	2
Тема 8.	Розробити та презентувати модель організації колективної творчої роботи над мистецьким проєктом із застосуванням сучасних педагогічних методів.	Презентація	2

Критерії оцінювання	Кількість балів
Завдання виконано повністю: здобувач розкриває зміст теми, аналізує завдання виконано повністю та змістовно: тему розкрито, матеріал проаналізовано, наведено обґрунтовані приклади, рекомендації	2

або практичні рішення; продемонстровано самостійність і творчий підхід, визначено можливості застосування матеріалу в мистецькій та театральній педагогіці. Презентація логічно структурована, інформативна, якісно оформлена, а матеріал представлено чітко та послідовно.	
Завдання виконано частково: основний зміст теми розкрито, але аналіз, аргументація, практичне застосування або творчий компонент недостатньо розвинені; наявні окремі неточності. Презентація загалом відповідає темі, але має недоліки у структурі, оформленні або представленні матеріалу.	1
Завдання не виконано або виконано формально: тема не розкрита, відсутній необхідний аналіз, практичне застосування та обґрунтування. Презентація відсутня, не відповідає темі або не дає змоги оцінити виконання поставленого завдання.	0

Відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у процесі формальної, неформальної та/або інформальної освіти Університету, здобувач має право зарахувати результати навчання, якщо вони підтверджені офіційними документами (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом тощо). Це можуть бути результати, отримані під час участі в онлайн чи очних курсах, програмах обміну, конференціях, тренінгах, семінарах, лекціях, майстер-класах, літніх чи зимових школах, бізнес-школах, стажуваннях та інших освітніх заходах.

У межах цієї дисципліни здобувач може подати документи для визнання результатів неформальної освіти за окремими темами. Якщо такі результати підтверджені сертифікатом чи іншим документом, вони зараховуються як виконання завдань для самостійної роботи.

Освітні курси, за проходження яких можна отримати перезарахування, знаходяться на платформах:

- Prometheus
- EdEra
- Coursera

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Оцінювання рівня знань здобувачів включає поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль має на меті оцінити роботу здобувачів за всіма видами аудиторної роботи (практичні, семінарські заняття) та відображає поточні навчальні досягнення здобувачів в освоєнні програмного матеріалу дисципліни. Підсумковий (семестровий) контроль є інтегрованою оцінкою засвоєння знань здобувачів у вигляді семестрового екзамену.

При викладанні дисципліни використовуються такі методи контролю:

поточний контроль **(*ПК*)** - включає диференційований та об'єктивний облік результатів освітньої діяльності здобувачів щодо засвоєння теоретичних знань (усне опитування, обговорення проблемних питань тощо) та уміння практичного вирішення завдань на практичних заняттях та під час самостійної роботи здобувачів. Поточний контроль передбачає максимально - 60 балів;

підсумковий семестровий контроль **(*ПСК*)** – екзамен, за підсумками роботи в семестрі.

Орієнтовний перелік питань при підсумковому оцінюванні (для екзамену)

1. Психологічні та філософські аспекти творчості.
2. Роль у процесі вирішення завдань в контексті різних філософських течій.
3. Поняття «творчий стан» та його зв'язок з такими концептами, як проактивність, потік і креативність.
4. Метод картографування для активації творчого процесу та розвитку критичного мислення у навчальному процесі.
5. Вплив мотивації на досягнення творчих цілей. Роль самодисципліни та самовдосконалення у процесі постановки цілей.
6. Підхід Стівена Кові до мотивації та цілей в контексті творчої діяльності. Як його принципи можуть бути застосовані в мистецькій педагогіці.
7. Поняття оригінальності в мистецтві. Ознаки оригінальності мистецького продукту.
8. Копії, симулякри та оригінали у мистецькому процесі.
9. Роль творчого експерименту в процесі створення оригінального мистецького продукту.
10. Авторський стиль у творчості. Як поєднання традиційних методів з інноваційними підходами сприяє створенню оригінальної мистецької мови.
11. Психоаналіз та творчій процес. Вплив архетипів на образи в театральному мистецтві.
12. Досвід діонісійських естетичних напрямків у творчому процесі.
13. Застосування принципів мистецької педагогіки для розвитку творчої особистості студента-лялькаря.
14. Методи стимулювання самореалізації та креативності.
15. Вплив педагогіки творчості та педагогічної творчості на ефективність навчання та розвиток творчих здібностей студента.
16. Роль тімбілдінгу у колективній творчості в мистецтві театру ляльок. Етапи формування команди та принципи взаємодії для створення успішної команди в творчому процесі.

8. Розподіл балів, які отримають студенти

1 курс / 1-2 семестри

	За результатами роботи									Сума балів
	Т 1	**Т 2**	**Т 3**	**Т 4**	**Т 5**	**Т 6**	**Т 7**	**Т8**	**екзамен**	
самостійна робота	2	2	2	2	2	2	2	2	40	**100**
семінари		11		11		11		11		

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	**A**	**Відмінно** – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	**B**	**Дуже добре** – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	**C**	**Добре** – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	**D**	**Задовільно** – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	**E**	**Достатньо** – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	**FX**	**Незадовільно з можливістю повторного складання** – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	**F**	**Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу** – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

1. Арістотель. Політика. Поетика / пер. з давньогр. О. Кислюк, Б. Тен. Харків : Фоліо, 2025. 508, [1] с.
2. Бергсон А. Творча еволюція. Київ : Видавництво Жупанського, 2010. 318 с.
3. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів : Літопис, 1999. 186 с.
4. Кові С. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2012. 384 с.
5. Кравчук К. Методи роботи Єжи Ґротовського: театральна революція в пошуках нового вираження // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали Міжнар. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18–19 квітня 2024 р. :

у 2 ч. Харків : ХДАК, 2024. Ч. 2. С. 30–32.
6. Макіавеллі Н. Державець. Харків : Фоліо, 2023. 320 с.
7. Неупокоєв Р. В. Культурний феномен концепту ризоми // Культурологічна думка. Київ, 2021. Вип. 20. С. 57–66.
8. Неупокоєв Р. В. Ретрофутуризм і ретикулярна модель часу в культурі метамодернізму // Науковий вісник КНУТКіТ. Київ, 2026. № 38. С. 119–127.
9. Ніцше Ф. Народження трагедії. Невчасні міркування IV. Львів : Астролябія, 2022. 624 с.
10. Платон. Апологія Сократа. Львів : Астролябія, 2016. 192 с.
11. Платон. Діалоги. Львів : Астролябія, 2017. 480 с.
12. Франкл В. Людина в пошуках сенсу. Київ : Дух і Літера, 2015. 144 с.
13. Фройд З. Вступ до психоаналізу. Київ : Наш Формат, 2020. 320 с.
14. Фройд З. Тлумачення снів. Київ : Мультимедійне видавництво Стрельбицького, 2020. 432 с.
15. Фройд З. Тотем і табу. Харків : Фоліо, 2019. 272 с.
16. Шопенгауер А. Світ як воля і уявлення / пер. з нім. О. Логінова. Київ : Видавництво Жупанського, 2017. 576 с.
17. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. Львів : Астролябія, 2018. 608 с.
18. Юнг К. Г. Aion: Нариси щодо символіки самості. Львів : Астролябія, 2016. 432 с.
19. Bettger F. How I Raised Myself from Failure to Success in Selling. New York : Simon & Schuster, 2022. 192 p.
20. Deleuze G. The Logic of Sense. London : Continuum, 2004. 403 p.
21. Lacan J. Écrits. London : Routledge, 2006. 896 p.
22. Maslow A. H. Motivation and Personality. 4th ed. New York : Pearson, 2013. 336 p.
23. Rogers C. R. On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy. Boston : Houghton Mifflin, 2004. 420 p.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Електронна бібліотека та репозитарій «Україніка наукова» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua (дата звернення: 15.06.2025)
2. Електронна бібліотека «Культура України» / Харківська державна академія культури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ic.ac.kharkiv.ua (ic.ac.kharkiv.ua in Bing) (дата звернення: 15.06.2025).
3. Портал відкритої науки НАН України. Репозитарій відкритого доступу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://openscience.org.ua (openscience.org.ua in Bing) (дата звернення: 15.06.2025).
4. Ukrainian Cultural Studies Journal / Київський національний університет ім. Т.

Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://culturalstudies.knu.ua (culturalstudies.knu.ua in Bing) (дата звернення: 15.06.2025).
5. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (НАКККіМ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://nakkkim.edu.ua/journal (дата звернення: 15.06.2025).
6. Культура України / Харківська державна академія культури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kukharkiv.edu.ua/journal (дата звернення: 15.06.2025).
7. Художня культура. Актуальні проблеми / Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ipm-nam.kiev.ua/journal (дата звернення: 15.06.2025).
8. Ukrainian Center for Cultural Research (UCCR). Портал культурних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uccr.gov.ua (дата звернення: 15.06.2025).